

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:

Helyben:		Videkre küldve:	
Egy évre . . .	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	10 kor. — fill.
Fél évre . . .	5 —	Fél évre . . .	8 —
Negyed évre . . .	2 —	Negyed évre . . .	4 —
Egy órára . . .	1 —	Egy órára . . .	1 —
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOPFMANN és KRÖNÖVITZ.**

Hirdetési díjak:

Így hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többzór megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

A Kossuth-párt és a választások.

A képviselő választások lezajlottak már az ország legnagyobb részében.

A függetlenségi pártnak az a része, mely Kossuth Ferencz vezetése alatt áll, s melyet a Rákóczy és Kossuth által képviselt függetlenségi eszme letéményesének egyedül lehet nevezni, számban megerősödve került ki a nép ítélete alul. Hogy az elért eredmény nem nagyobb, azt egyedül annak lehet tulajdonítani, hogy a párt országszerte lazán volt szervezve s nem akadt kellő számú alkalmas ember arra, hogy minden kerületbe, a hol a függetlenségi eszméknek talaja van, megfelelő jelöltet lehetett volna küldeni.

A függetlenségi eszmék hódító erejének lehet tulajdonítani azt a jelenséget, hogy a függetlenségi jelöltek oly kerületekben is győztek, hol eddig soha függetlenségi képviselő nem volt s hogy nem csupán a tiszta magyar kerületek szavazói, hanem a tulnyomólag nemzetiségi kerületekből is nagy számmal sorakoztak a választók a függetlenségi zászló alá.

Tanulság ebből az, hogy az 5 évi ciklust jól fel kell használni s a pártot a központból országszerte szervezni kell, mert csak így lehet remé-

nyünk arra, hogy pártunk elveiből minden kormány egy-egy részt meg fog valósítani. Gunyolva említik ellenségeink, hogy a függ. párt nem akar elveiből semmit feladni selve feladása árán nem akar kormányra jutni. Ezt pedig megköveteli tőle a politikai becsület.

A mostani választások alatt meg kell említenünk a nagyváradi, hol Barabás Béla 283 szótöbbséggel győzte le Tisza Kálmánt, a nemrég még mindenható volt miniszterelnököt, a belényesit, ahol Barta Ferencz 1000 szótöbbséggel lett megválasztva Gajári Ödön a kormánypárt oszlopos tagja ellen, a tenkeit, a hol Bernát József nagy szótöbbséggel győzte le Bihar-megye egyik leghatalmasabb emberét, Hlatki Endrét s végre az ákosfalvit, hol Légrádi Károly nagybirtokos duszgazdag kormánypárti jelöltet a szintén Kossuth párti Makai Zsigmond verte le.

A néppárt némileg szaporodott, azonban nem annyira, hogy tőle a szabadelvűséget felteni lehessen.

A demokraták közül csak a vezér, dr. Vázsonyi Vilmos jutott mandátumhoz. A szociálisták sehol sem győztek, sőt olyan kerület sem akadt, a melyben az ellenfelére adott szavazatot csak megközelítették volna is.

A fehér harisnya.*)

Írta: **Benedek Elek.**

A budapesti ember nem tudja mi a fehér harisnya. Ha fehér harisnyáról olvas, arra a rövid száru holmira gondol, mely uri embereknel a kapezát pótolja. Csak mióta Makkai Zsigmond, a bácska-madarasi székely gazdember kirántotta Légrády nagyságos ur alól a gyékényt, terelődik a közfigyelem a fehér harisnya felé. Most már tudnak annyit Budapesten is, hogy a fehér harisnya durva gyapjuposztóból készült — nadrág. De a fehér harisnya igazi jelentőségét ma sem ismerik.

Mi a fehér harisnya?

A fehér harisnya a régi székely egyszerűség tisztaság, munkásság és becsületesség jelképe.

A magyar nép, tehát a székely nép nemzeti viseletében is ősidők óta a fehér szín volt az uralkodó. Ez a szín mutatta a magyar nép lelkének tisztaságát, egyenességét. Ez a szín nem tűrte meg a czifrázkodást s míg ez a szín uralkodott a nép viseletében, élete és módja is egyszerű. igénytelen volt. S hogy a székely népnél maradjak, abban a pillanatban, a melyben a székely ember hűtlenné kezdett lenni a fehér harisnyához, a szintén gyapjuposztó kurta kaczagányhoz, abban a pillanatban indult romlásnak régi erkölce is. Aki a nép életével, történetével foglalkozik, mint

*) Ezt a gyönyörű magyar cikket kiváló írónk, Benedek Elek a „Magyarság” felelős szerkesztője írta. A székelyekről szól, az alföldi „rongyos magyarok” is tanulmányokat olvashatnak a hazafias szép, igaz cikkből.

Szerk.

Az októberi gyászmisén.

A minden évben más és más vidéket boldogító nagy hadigyakorlatok után következik az őszi csend, melyben ráérünk egyszer halottakat látogatni; nagy halottainkért imádkozni. Elgondolkozva a dicső múltunk felett.

A tulakodó honfiak kalapjairól is nagyobb részt lehullott a veres-zöld levél; mint a leveli béka pottyant a választási pocsollyába. A mi párt: az már nem tiszta; a halfejetől büzös Tisza felett alig repked már a virága: a sebes Körös elsöpörte. Mit is álmodunk szebb hazáról, ha a honmentők szemben állanak? Az okt. 2-dika oly közel áll az okt. 6-dikához és mi még sem okunk? Bizony nem, mert mi most is osztrákokat választunk; vele egy gyékényen áruunk! — Ki áll amott a szirtetön? Senki, csak a Széll kavarog felette, vészes fellegetket hajtván.

Gyász kalapot emelve, bot nélkül, mint fegyvertelen honvédek álljuk körül dicső hőseink gyertya fényben uszó ravatalát. Ennyi fény mellett elég világos a válságos Világos; — fenyves kardra mit is tekint-

nél? A ravatal tetejében nem mint Mohácsnál holló száll a feketében; csak hogy kis koporsó áll szerényen. Valahogy üresnek ne gondoljátok! . . . a világ legszebb araja: a Szabadság pihen benn, kit az ég valami kor eljegyzett . . . feltámadáskor lesz a mennyegzője! . . . Mikor mindnyájan fel-támadunk, akkor védje az egy Hazát karunk, midőn az ég és föld között nem lesz határ, és az egyesült égben ember vásár! . . .

A gyertyák rég égnek, az agg honvédek is türelmetlenkednek; késik a pap. Ah! gyermek-sírás zavarja az ünnepi esendőt! Egy új honpolgárt tartanak a kereszt vizre; személy leírását még mellőzik, ráér az majd husz évre. Elég ha fáját, fáját bejegyzik — lehet, hogy boldogabb, ha fejfáját metszik.

Egyre keservesebben sir a gyermek, talán fél az élettől, mire az állam jó előre ker biztosítást, a haza védelmében a tizenhárom vértanu sorsára juthat. Mintha osztogna ő is a nemzet fájdalmában: könnyekben oszlatja bánatát. A pap gyorsabban is végez, az ártatlan hang oly ellentétes az ötvenkét év óta lecsendesedett oceánjá-

ban. Nem vész madár, a mely itt repked; szent lélek most te neved! . . . A tépett honvéd zászlón a szent anya atólelt kisdedével nem ezt mondja, hogy mi viszont fiui tisztelettel szeressük a közös Anyát: Hungaria patronáját. Hitünkben is a nő dönt; így van az végezve odafönt!

Meltem egy buzgó katolikus mellét verve kérde: Valjon az atyafiságos honvédek letérdelnek-e majd? Mind a tizenhárom hazájáért küzdött, letérdelt és velük együtt a zászlójuk is érinté a földet.

A felegyenesedő izmos férfiú keresztet vetve, könnyet dörzsölt szét szemében.

Alig volt egy két honvéd a templomban, pedig illene ide egy szakasz az újabb fajtából is. A régiek lehet az adóhivatalban letett kalappal kunyorálták folytatólagos zsoldjukat a rég mult idő után. — Simonffy Imre, Nemes Kálmán is járt a Kossuth táborában. De hát a gyászünnepély! a vasárnap miatt szombaton tartották, innenhat a tévedés.

Persze erre nincsen hivatalos meghívás, mint p. a Custozzai csata évfordulóján.

A propos az ünnepély gyászos hang-

magam is, aki a nép között él s szemtanúja volt az átalakulásnak, mint magam is: kénytelen igazat adni abban én nekem, hogy a fehérharisnya pusztulásával lépést tart a régi székely erkölcsök pusztulása. Az én gyermekkoromban még kicsufolták azt a székely embert, aki a fehér harisnyát feketevel cserélte föl, pedig ez a fekete is otthon szőtt-font posztóból készült. De a fekete szín uraskodást, a régi székely viselettől egyszerűségtől való elszakadást jelentett s a fehérharisnyás tekintetes urnak csufolta a feketét. Különb az még nem lett volna baj, ha a székely ember míves napokon fekete harisnyát visel, mert ez nem pszichológus olyan könnyen, ha megtartja vala ünneplőnek a fehér harisnyát. De nem tartotta meg s az otthon készült fekete harisnyát is csakhamar kiszorította a bolti posztó. Itt kezdődik a — nadrág. Kezdetben még magyar a szabása, most már általános a — bugyogó. Vannak faluk, hol már csak néhány napszamos, cselédember viseli a fehér harisnyát, a nagy többség felúszott, idétlenül, izéstelenül öltözködik s különösen a fehérnépek városi módját majmoló viselete az idegen szemében kacagató látványosság, nekünk székelyeknek azonban a lelkünket föllaborítja, a szívünket elfacsarítja.

A fehér harisnya s vele az ősi székely viselet, férfiaknál és fehérnépeknél a Székelyföldnek egy pár eldugottabb vidékén maradt meg. S ha ilyen vidéken jársz, bizonyos lehetsz abban, hogy itt még az asszonyok a lányok fonnak, szőnek, varrnak, itt jóformán minden ruházat még a háztól kerül ki; itt még nem nyomja a népet a bolti, meg a szabókantó. Bizonyos lehetsz abban, hogy itt meg, ha nincs is meg már tökéletes epségében, van valami a régi székely erkölcsökből; abból a tiszta, megkapó egyszerűségből, melynek a neve nem elmaradottság, hanem testi és lelki tisztaság. Az én gyermekkoromban nem tartozott a ritkaságok közé, hogy iskolavégzett, hivatalos viselő emberek fehér harisnyát viseltek; fe-

jainak egy masz menet vonul be katonás esendben.

Egy közös huszár őrmester mondaná eskuját a második és vegleges fehér zaszlajára, melyet a koporsó bezártáig híven követve bator lelke, de már is akadály gördül utjokba. Várni kell a nemzeti gyász végét és a turelem most igazan rozsat terem.

Ravatal! mily szörnyű látvány a nyílt meny kapujan... Valjon mit is gondolt a derek huszár? — Először is azt, hogy nem elég a hazaért harcolni, de nagyobb küzdelem az asszonyért elni. Aztán eszébe juthatott, hogy mint sietett hazafele 48-ban az idegenben állomásozó huszárság az ország védelmére. Azt is olvasta bizonyára, hogy a huszár kettő törve lökte kardját Paskievics lábához; de soha az osztrák Haynaunak.

És mégis Haynau volt a bator, ki rendre akasztatta dicső vezéreinket, még tisztességes golyóra sem méltatta őket. Mondják, hogy tevédesen alapult a gyalázat, de hat nem úgy bántak el a földjüket védő bosznyakkal?

Pedig Jellasics és Haynau rég elporlódta már, de uralkodik a régi szellem. Et cum spiritu suo!

A fehér keresztos nagy fekete lepél mellett elsurranak a rózsas párok. A ravatal körül gyorsan eltűnnek a langok. A mellek oltárhoz siet a nászmenet. Ilyen transfiguráció a földi élet!

Gondy Károly.

hér harisnyát, melyet a gyapju legfinomabb, ragyogóra fehérített szálaiból szöttek s mely ünnepi viseletnek fölért a diszmagyar viselettel; ennek a ruhának viselőjét a király bátran leültethette volna az ő asztalához. Ma már az ilyen, székely nemzeti ruhát viselő tanult ember ritka, mint a fehér holló, de, fájdalom, annál több az eladósodott „kaputos” ember. Az én gyermekkoromban a fehér harisnyás székely emberek választották a törvényhozókat, nyakukba börtárisznyát vetve, gyalogszerrel vonultak be a választás színhelyére; abban a tarisznyában volt kenyér, szalonna, turó, abból falatoztak s nem kívánták a jelölt uraktól, hogy borral, pálinkával, tokányval traktálja. Hat pénzre ki gondolt?

Az én gyermekkorom óta azonban nagyot fordult a világ. A székelyek ugyan nem kaptak vasutat, de már arra elég közel fűtyölt el mellettük a vasút, hogy a kereskedelmi és mandátum-vigécezek megtalálják. A kereskedelmi vigécek elhozták bécsi rongyot, elaraszították a vidéket olesó de hasztalan portékával; tönkretették a házi ipart; leszoktatták a szövésről, fonásról a mesemondás és nótázástól, vidám fonóestekről; leszoktatták arról, hogy a hosszú téli estéket lelekvidámító csöndes munkában töltsek el.

Ezt tették a kereskedelmi vigécek.

Mit tettek a mandátum-vigécek?

Ezek megrontották a nép lelkét, elfeledtették vele az adott szó szentségét; megzavarták az őstől öröklött becsület fogalmában; megingatták a nép javáért önzetlenül munkáló férfiakban való bizodalmat s példátlanul aljas hit gyökeresztett meg a nép lelkében: csak az az ember, csak az az ő jó barátjok, aki fizet. Aki megvásárolja a lelkeket. Mennyel többet fizet, annál emberebb.

Nem oly rég egy rövid beszédet tartottam a székely nép előtt. Nem mint mandátumkereső, hanem mint az ő vérükből való vért. Azzal kezdtem a beszédemet: Térjünk vissza a fehér harisnyához. Térjünk vissza, mert a fehér harisnya az egyszerűség, a tisztaság, a munkásság, a becsületesség jelképe. Most pedig olvasom, hogy Makkai Zsigmondot, a fehér harisnyás székely embert képük viselőjéül választották a fehér harisnyás székelyek. Ne vegyük ezt az esetet furesa tréfaszámba. Komoly, nagyjelentőségű dolog ez. Azt jelenti ez a választás, hogy a fehér harisnyás székely emberek szíve megdobbant; azt jelenti ez, hogy a fehér harisnyás székely emberek visszasírják a régi székely világot, mikor a „dulló” is fehér harisnyában járt; amikor egyszerű, szegény, de becsületes volt a székely. Ne, ne vegyük tréfának ezt a példátlan esetet, mert ez a ma példátlan eset példakép lesz a jövőben. Ez a példátlan eset a régi székely erkölcsök visszatérésének fecskehadára, épp úgy, mint a nagy ajtai, szintén példátlan eset: a régi székely becsületre való szavazás.

Bizony mondom nektek, a mandátum-vigécek napjai meg vannak számlálva. Fel-tamad a fehér harisnya s vele a régi székely erkölcs. Virrad.

Az idegen kéz ellen.

(T. N.) Földmiveltési miniszterünknek sikerült a T tra további germanizálását megakadályozni. A Szepességéről országos fontosságú eseményt jelent a táviró. Hohenlohe herceg hiába pályázott a Tátra gyöngyére: Darányi Ignác földmiveltésügyi miniszter a csorbai tavat tegnap a magyar állam birtokául megvásárolta. Az idegen kéz akeziója

tehát ez alkalommal ez iőszerint nem sikerült.

Nem habozunk kijelenteni, hogy Darányi Ignác beavatkozása véleményünk szerint korszakot fog jelenteni a magyar birtokpolitika terén.

Alig több mint két éve annak, hogy reámutattunk arra a folytonos és meg nem gátolt kisajátításra, melylyel külföldi és pedig főleg osztrák és német tőkésék a magyar földnek tetemes részét hatalmukba ejtik. Főleg az országnak északi megyeiben hemzseg az idegen birtokos s a futólagosan összeállított statisztikai adatok szerint körülbelül két millió hold van immár nem magyar birtokosok kezén.

Magában véve is elijesztően nagy szám, pedig mindenki látta és érezte, hogy még csak a dolog kezdetén állunk. Idegen, tőkés gazdag országok fiait baj és nehézség nélkül engedhetik meg maguknak azt a luxust, hogy egy jókora darabot megvásároljanak vadászatra vagy más célból a mi édes hazánk földéből.

A magyar közvélemény megprezent s mikor a nyár derekán hírt adtunk a Tátra kisajátításáról, újabb fájdalom töltte el a jobbagnak szívét. Darányi megértette, hogy mi a kötelessége és sietett is eleget tenni neki. Tiszteljük érte, de azért van pár észrevételünk, amit el nem hallgathatunk, az a siker, mit Darányinak ez alkalommal elérni sikerült, nekünk nem elég. Az idegen aspiránsok annyifelől támadnak bennünket, hogy velük szemben a miniszter minden egyes esetben szembe szállani nem lesz képes, sőt ezt állása díszének sérelme nélkül nem is teheti meg. Az is bizonyos, hogy Ausztriában és még inkább Németországban, ahol könnyebb a kereset és sűrűbb a nagy vagyon, mind bővebben akadnak emberek, akik nem sajnálják a pénzt azért hogy az életnek egyéb élvezeteihez megszerezze azokat az előnyöket is, melyeket egy-egy uradalom birtoka nyújt. Megmagyarosításukról szó sem lehet, hiszen alig, vagy éppen nem is lakkak közöttük.

Még kevésbé lehet okosan szó arról, hogy a magyar birtokvásárlók diadalmasan szállhassanak szembe az idegenekkel. Itt-ott ez talán megfog esni, de az esetek többségében a németek és osztrákok viszik el a pálmát, mert náluk a vagyon gyorsabban szaporodik, több a félretett és beruházást kereső tőke mint hazánknál.

A bajok elhárítására tehát okvetlen törvényes intézkedés kell és pedig egyelőre a külföldön lakó birtokosok súlyosabb megadóztatása, mit a finanszminiszter már meg is ígért. s a mi nemzetközi tárgyalások nélkül is megejthető. Aztán következni kell az idegen vásárlások korlátozásának s a kereskedelmi szerződések már ezen kívánságoknak megfelelően kötendő. Az egyenlő elbánás elvének e szerződésekben sajnáljuk, de jövőre ki kell maradni.

Az új képviselőház agrár érzésű tagjainak itt kell megvívni az első csatát, mit annál könnyebben megtehetnek, mert ezen kérdésben a kozmopolitizmus álláspontjának nincs védelmezője. A kérdésnek, hogy úgy mondjuk, etikai részében, máris győztünk. Darányi föllépése, mi nem igen történt a kormány elnökének beleegyezése nélkül, diadalt szerzett annak a felfogásnak, mely szerint a föld nem csupán jövedelemnek forrása, mit éppen a Kárpátokról nehéz állítani, hanem maga a magyar haza, melyhez bennünket a kötelesség és odaad is fenkölt érzelmei is csatolnak. A nemzet hatalma, fejlődése és egész jövője méltán és sürgősen követeli, hogy védjük a hazai földet az idegen földvásárlók ellen; mert akié a föld: azé az ország.

Oda fenn.

(Párbeszéd a régi és új komédiásokról.)

Színhely: a Mennyország. — **Személyek:** Megyery, Lendvay, Egressy, Kántorné, Szathmáry Árpád.**Megyery:** Isten hozott közénk, testvér. Mi hír alatt?**Szathmáry:** Csörgős sapkával anglus tánczra perdül És jóllakott közönség tapsol izadozva; B o k á k s k a r o k a hős — szereprivók,

S a francziák konyhaja hulladékot Oly bőven ont, — hogy éhen halt a lelkem.

Lendvay: Virágozik még a mi szép csarnokunk?**Egressy:** És lett utóda „Bánk“-nak, ó beszélj!**Kántorné:** Shakespeare nevére még a szív hevül?**Szathmáry:** Nem onnan jöttem, nem tudok beszélni

Bolyongtam szerte a magyar hazában,

Miként ti egykor vándoroltatok.

A könyv szivemből régen kiapadt,

S midőn kaczagtak rajtam — ó nekem

Izetlen vol a gyér babér s a taps

A csarnok áll, szép „czukrosbolt“-ja új

És öltözője megnyitatték,

Színlapja rangos és komoly papírlap,

De rajta tarka-barka a betű.

Lomtárban mente, tóga és sisak

S hel ettük ünnepezt a klak s a frakk.

Bánknak keserve unott öcskaság,

Hütlén, ledér nőt tapsol a világ;

De léhaság és dőre zagyvalek,

Sületlen friss sütet vagyón elég.

Elköltözött a nagy tragédia

S ül orgiát a hig komédia.

Szénával telvék a szín jászalai

Kérőznek rajta — s hallgat J á s z a i.

Igy mondták nékem — mondták — s meglehet,

Hogy csak becsaptak ezzel engemet.

Lendvay)**Egressy)****Kántorné)****Szathmáry:**

Be jó nekünk, nem vagyunk alant!

És mily hiába voltam én alant!

Széklábakat faragtam szüntelen,

Csuf játékok üzött a sors velem.

Almodtam ifjan én is rólatok,

Hívém, hogy szellemtársatok vagyok,

S a hit — óh mily korán — belém fagyott.

Nem oltár lenn a Muzsa hajloka,

Lármás lebuj, röhögni megy oda,

S ha felsír benned bonfi érzélem.

Naiv-butának mond az új elem.

Zsir-ködmön rajtad, szájadban bagó . . .

A c h i c , f e s s , s n á j d i g ma a hangadó;

A s z i v helyén ott tátong a g y o m o r . . .

„Lakjunk jól, pajtás! . . . Mit sápitozol?“

Pulyává vedlett át a náezió,

S üres malaszt a prédikáció.

Csinált virág az e s z m e i m a d o n n a ,

Fő: a lábikra és a — p r i m a d o n n a . . .

Ó hadd pihenjek köztetek, nagyok.

Megyery:

Én olyan fáradt, olyan bus vagyok, Jövel közénk, itt nincsen hiúság, Nincs könyv s mosoly sincs: csak egyformaság.

Végig játszottunk minden szerepet —

És minket is — mindenki feledett.

Prizma.

NAPI HIREK.

Városi közgyűlés.

Debreczen szab. kir. város törvényhatósági bizottsága a múlt hó végéről elhalasztott közgyűlését ma tartotta meg Dégenfeld József gróf főispán elnöklésével. A bizottsági tagok nehezen gyűlekeztek, de végül nagy számmal gyűltek össze, mert sok fontos tárgy között ott szerepelt egyik legfontosabb, a város jövő évi költség-előirányzata.

Kevéssel 9 óra után nyitotta meg Dégenfeld József gróf főispán a közgyűlést, melynek lefolyásáról ezeket jelenti tudósítónk:

Első tárgy a polgármester jelentése volt a város közigazgatási állapotáról, a Julius és augusztus hónapokról. Száraz, csupa statisztikai adatokból állnak mindég ezek a polgármesteri jelentések, ezuttal sem volt eltérés a régi litografált nótáktól.

A jelentést tudomásul vették.

Oláh Károly a polgármesteri jelentés kapcsán felszólal s bejelenti, hogy az önkéntes iskola ez évben már megnyílik és ideiglenesen a Pavillon kaszárnyába van elhelyezve. — Örömmel vették tudomásul.

Márton Imre a napirendhez szól és kéri vetessenek elő azok az ügyek, melyek a költség-előirányzattal összefüggésben vannak és hogy ezek letárgyalása után a költség-előirányzat vetéssék tárgyalás alá.

A közgyűlés az indítványt elfogadja, és ilyen értelemben folytatja a tárgyalást.

Az első ilyen pont az ev. ref. főiskola gazdasági tanácsának kérelme, a melyben kéri, hogy a büntetőjogi tanszék javadalmát 300 koronával emelje fel a város. A tanács javasolja a kérelem teljesítését. A közgyűlés elfogadja a tanács előterjesztését.

A ker. és iparkamara munkaközvetítő intézetet akár felállítani. 800 korona segélyt kér. A közgyűlés megadja.

Az Izr. hitközség iskolaszéke az iskolai segély felemelését kéri. A tanács 4000 korona készpénzt és 1040 korona értékű tüzfát javasol adni. A közgyűlés elfogadta.

Az aut. orthodox izr. hitközség elemi iskola felállítására segélyt kér. A tanács 400 korona segélyt javasol adni.

A közgyűlés elfogadja a tanács előterjesztést.

A város a rabsegélyző egyesület alapító tagjai sorába 50 koronával belép.

Parázs vitát provokált a következő tárgy.

Medgyessy Lajos közgyám tevédesből kifizetett 287 koronát és ezt a tanács a tartalék-alapból javasolja pótolni. **Márton Imre, Gulyás István** amellett érvelnek, fizesse meg Medgyessy a pénzt részletekben. A többség a tanács javaslatát fogadja el.

Burger Péter dr. és társai a nagyerdei fürdőt 25 évre bérbe akarják venni és kéri a tanácsot, hogy a fürdőt javíttassák ki és adják ki ezután nekik.

A tanács az építkezéseket, átalakításokat nem hajlandó teljesíteni, mert nincs pénz, de a fürdőt 25 évre hajlandó bérbe adni. A bérbeadás feltételeit ösmerteti **Oláh Károly** előadó tanácsnok.

Kola János indítványozza, tökéletes volna csupán azt kimondani, hogy a közgyűlés helyesli, hogy a vállalkozók vizgyógyintézetet kívánnak felállítani. Szükségesnek tartaná, hogy a vállalkozók először komplet tervet nyújtsanak be, milyen módon akarják a vizgyógyintézetet szervezni. **Mig** az a terv a közgyűlés előtt nem fekszik, a kérvény tárgyalás alá sem vehető.

Oláh Károly nem helyesli az indítványt azért, mert a nagyerdei fürdő most oly elhanyagolt állapotban van, hogy sürgősen intézkedni kell. Pártolja az eszmét s teljesen fölöslegesnek tartja a Kola által említett részletes tervek előmutatását, kéri a tanács javaslatának elfogadását.

Jóna Dániel csatlakozik Kola János indítványához. Kifogásolja, hogy a kérvényt nem nyomatták ki, hogy a bizottsági tagok tanulmányozhatták és részletesen hozzászólhattak volna. A maga részéről sem találja oly sürgősnek az ügyet, hogy pár hónapi halasztást ne szenvedhetne.

Aczél Géza főmérnök kijelenti, hogy a tanács semmiestire áldozato nem hoz, mikor ennek a bérletársaságnak a fürdőt át akarja adni. A városnak ezt az alkalmat meg kell ragadni, mert most van alkalma, hogy ezt a fürdőt modernné tegye. Kéri a tanács előterjesztés elfogadását.

Kiss Albert rosszalja a nagyerdőn uralkodó állapotokat, örül ennek a tervnek a örömmel fogadja el a tanács előterjesztést.

Kola János, Fejér Ferencz, Jóna Dániel, Márton Imre, Roncsik Lajos, Dicsőffi József, Aczél Géza, Oláh Károly felszólalása után a közgyűlés a tanács előterjesztését elfogadja és elvileg kimondja, hogy a fürdőt **Burger** drnak és társainak 25 évre bérbeadja azzal a módosítással, hogy a feltételekből kihagyatik a tisztviselőkre vonatkozó kedvezmény.

A fakompetencia ügye idézett elő parázs vitát. A tanács azt indítványozza, hogy a fakompetenciát a banki és fancieskai erdekből szállítsák be s ezért a faárát ölenként 9 frtról 6 frtra szállítsa le.

A kissé hosszúra nyúlt vita után a tanács javaslatát elveti a közgyűlés, elfogadja **Jóna** indítványát, hogy a külsőségről szállítja ugyan be a fát de ölenként 5 forintjával.

Még egy indítvány volt, mely szoros összefüggésben állott ezzel, de ezt hiába követelték, a legjogosabban, a főispán nem engedte szavazás alá bocsátani.

Következett a debreczeni ev. ref. presbiteriumának kérvénye a felsőbb leányiskolával kapcsolatos tanítónőképző intézet megszavazása és kiszolgáltatása iránt. A közgyűlés az előterjesztést egyhangulag elfogadta.

Vecsey Imre előadó ismerteti a fancieskai és bank erdőségek faanyagainak leszállítására vonatkozó iparvasut kiépítésének részleteit. A vasut kiépítése oly módon eszközöltetné, hogy a közgyűlés elhatározza a guti iparvasut megvétele s folytatólag kiépíti. A tulajdonos 119000 koronát kér a guti vasutért, a tanács 117,000 frtot javasolja megvenni Steinberger Gyula tulajdonostól. Az építkezést a város házilag végeztetné.

Fejér Ferencz dr. nem bírálja felül a szakértői véleményeket, de ő azt javasolja, hívassanak fel ajánlkozók, mennyiért hajlandók ezt a vonalat kiépíteni, mert csak így lehetne megtudni, ér-e annyit ez az iparvasut, amennyit a tanács akar adni. Indítványozza, hogy az utvonal elkészítésére nyilvános árlejtés hirdettessék.

Debreczeni Jenő jelen volt a becslésnél. A becslők az államvasut emberei voltak s ők nem tudták mennyit kér a tulajdonos. Szerinte az ár, mit a tulajdonos kér, nem túl magas, az a városra nézve kedvező. A becslés a legtisztább alapon történt.

Jóna Dániel azt kérdezi: szükségesnek tartja-e a közgyűlés a fenesika és Bánk elköptával a vasut fennállását. (Közbekiáltások: Igen!) Ha igen akkor érdemes lett volna megtudni, mennyibe került volna újonnan az egész vasut kiépítése?

Vecsey Imre felvilágosítással szolgál. A 228.000 koronába kerül az iparvasut; benne van az új rész kiépítése is.

Jóna ezután kijelenti, hogy a nyert felvilágosítás után elfogadja a tanács javaslatát.

Aczél Géza főmérnök szolgál még ezután felvilágosítással és magyarázattal.

Roncsik Lajos főszámvevő a vasut kiépítését sürgősnek tartja már azért is, mert ha nem építenék, nagy anyagi kár háramlik a városra. A városra nézve a vasut kiépítését előnyösnek tartja. Ajánlja a javaslat elfogadását.

Freund Jenő dr. azt javasolja vegyék le a kérdést a napirendről lépjen érintkezésbe a tanács a vállalkozókkal, ezzel a költséggel nem hajlandók-e a vasutat kiépíteni s a tárgyalások befejezése után tegyen jelentést a közgyűlésnek.

Vecsey Imre és **Fejér Ferencz** újabb felszólalása után szavazás alá kerül a kérdés. Első sorban **Fejér Ferencz**, majd **Freund Jenő** dr. halasztási indítványt teszi fel elnök.

Freund visszavonja indítványát, csatlakozik a **Fejér** indítványához.

Elnök kijelenti, ha **Fejér Ferencz** két halasztási indítványát elvetik, a tanácsai javaslatot elfogadottnak mondja ki.

Juhász Ignác ezzel szemben követeli a tanácsai javaslat szavazására való becsütését is.

Komlóssy Arthur szerint jelenleg a felfogásban van tévedés. Az elvetés után — az ügyrend értelmében — tíz tagnak joga van a szavazást kérni.

Juhász Ignác ezután megteszi indítványát, ne fogadják el a közgyűlés a tanács előterjesztését.

Az elnök kijelenti, hogy felteszi ezt a kérdést is.

Az első halasztási indítványt elvetik; a második halasztási indítványt **Fejérnek**, vagyis folytasson a tanács újabb tárgyalást a tulajdonossal, hogy a város kedvezőbb árért szerezhesse meg a vasutat.

a közgyűlés nagy többséggel elfogadja.

A költségelőirányzat tárgyalása következtetett volna ezután, de a közgyűlés a tárgyalást holnapra halasztja.

Rövid krónikák a XX-dik századból.

Szatyi bácsi halalos órájában is „bohém” maradt. A kórház karboloszagu párnáján hunyta le szemét.

A mai Nemzeti Színház érdemtelen e dicső névre. A vértanuk napján bohózzattal ünnepelt és a legkiválóbb magyar színművésznek, idős Szathmári Árpádnak a vándorszínész botnál nem juttatott egyebet ez a dicsőtelen közkereseti társaság.

Mi a Nemzeti Színház ma?

Lomtár, melyben (tisztelet a kivételeknek) a művészet szájasabb hand-

léi ütöttek tanyát. Azért rettegte a Szathmári aranyművészetét ez a talni társaság, mely most, mint írják, koszorut is helyezett a nagy magyar művész szomorú koporsójára. Nem-e csalánból fonták ezt a koszorut is?

A lóverseny hiányos volt... Hiába szavazott meg a nyalánk tanács és nyalakodó tábora 2000 korona tisztelet díjat. A főherczeg nem érkezett be.

A tiszturak lóversenyére kigyűlt, az újságok szerint, Debreczen város társadalmának színe-java. Hát vajon a huszárok által meggyilkolt gazdádalkodónak, a szegény Nagy Andrásnak a koporsóját kik és hányan kísérték ki?

Nemes Kálmán bűvész mesternek csapott fel. Az öreg ólomöntő a III-ik kerület derékban szakadt kormánypartját akarja össze forrasztani. Ugy mondják az a titkos varázsigé, ha már Debreczenben van kálvinista, zsidó követ, méltányosság egy pápistát is választani. Pokoli helyzet. Még megérjük, hogy néppártivá vedlik a grófi főkurátor, csak hogy beszállítsa legalább ezt az egy kormánypartit must-ra mandátumot a hajdu földről.

Midőn a főispán a városi közgyűlésre men, kétféle forma ruhás buszár is kíséri a városházára. Midőn pedig korteskedve kiléncselt, illő lett volna, tekintettel a főkuratori állására, hogy az egyháziak kísérgessék, hogy a harangozók pedig zugassák a Rákóczi harangot.

Csappant érdeklődés mellett játszik a színtársulat. Nem csodálható. Különb komédiákat, külön komédiásokat láttak az imént a debreczeniek a városi élet színpadán.

Az alkalmi versírók között első helyen vezet Szávai Gyula, a ki még a győri választó kerületben bekövetkezett gyászos bukását is megverselte. Vajon, ha győzött volna, akkor is maga írta volna magáról a dicsőítő költeményt?

A primadonnák hangját firtatják a kritikusok. Miért ily magasra szállani az igényekkel. Elégedjenek meg az urak, ha egy-egy formás bokán legelezhet a tekintetük. És e tekintetben talán nem is emelhetnek komoly kifogást?

Szabad Hajdu.

Tiszti lóverseny.

A soproni katona tiszti lovaregylet tegnap Debreczenben lóversenyt rendezett. A hűvös idő nem nagy közönséget vonzott a versenyre s a varva-várt vendég Ottó főherczeg sem érkezett meg. A versenyek

mindezekről eltökintve szépen sikerültek. A versenyeket nem zavarta meg a két baleset sem. Az első akadályversenyben Juca felbukott, kereszt csontját törte s ott a helyszínen föbelőtték. Az utolsó futamban Orkan bukott fel, de sem a lónak, sem lovasának baja nem történt. A versenyek eredménye különben a következő:

I. Sikverseny. Táv. 2000 méter. Indult 5 ló. Remete F. (lov. Csizsár) első, Tricolore (lov. gr. Pongrácz) második. Tot. 5 : 26. 10 : 52.

II. Gátverseny. Táv. 3200 méter. Indult 6 ló. Patto ó (lov. Csizsár) első, Szeles (lov. Reiner) második. Totalisateur 5 : 17. 10 : 34.

III. Akadályverseny. Táv. 4000 méter. Indult 5 ló. Nyiripajkos (lov. Csizsár) első, Martignan (lov. Reiner) második. Tot. 5 : 12. 10 : 24.

IV. Gátverseny. Táv. 2400 méter. Indult 4 ló. Buff. (lov. Reiner) első, Előre II. (lov. br. Eltz) második. Tot. Tot: 70. 10 : 140.

V. Debreczeni hadseregi akadályverseny. Táv. 5000 méter Indult 5 ló. Fragik (lov. Folberth) első, Csehi (lov. Reiner) második. Tot. 5 : 30. 10 61.

Emlék a Rákóczi-sírhalmom.

Dolha máramarosmegyei község határában fekvő Boresava völgyében, 1703. június 7-én véres csata folyt, melyen sok jó kurucz vére áztatta az anyaföldet. Százötven kurucz teteme borította a csatateret, kiket akkor közös sírgödörbe temettek. Síralomvölgye lett Boresava völgyéből s a környék népe el is nevezte Rákóczi-sírhalmának a helyet, ahol annyi jó kurucz nyugosza örök álmát, jeltelenül. Most azután Demjanovics Endre ezimzetes kanonok, s dolhai esepes hazafias eszmét pendített meg hogy e névtelen hősöknek síremléket állítsanak. Az eszme széles körben viszhangra talalt s már meg is alakult a gyűjtő bizottság melynek tagjai lettek: Hatfaludy főszolgabíró, Dallos István szolgabíró, Förberger főerdész, Bálintffy István tanító, Farkas Aranka áll. övező s a Teleki vasgyár tisztikara. Úgy tervezik, hogy a felállítandó síremléket a véres csata kétszázadik évforduló napján, 1903. június hó 7-én leplegik le... Hát ti hajduk, mikor embereltek meg magatokat annyira, hogy Boesckay fejedelmünk emléket végre felállítsatok?

Halott szavazó.

Tudjuk, hogy a választások alkalmával a kortesek mindent elkövetnek, hogy jelöltjük győzelmét biztosítsák. Ezt elrendők aztán nem riadnak vissza semmitől. Leszavaztatnak beteg, vezna nyomorék embereket, kiket hordagyon kell az urna elé vezetni; hoznak szavazókat, kiket ez a jog meg nem illet; sőt — mint ahogy egy kolozsvári lap írja, — még halottakat is leszavaztatnak. Így történt meg, hogy Hat-házi Márton földmives október 3-án leszavazott a szabadelvű párt jelöltjére, holott az anyakönyv szerint már 2-án eltemették.

A „Gönczy Egylet” közgyűlése.

A hajdumegyei tanítók Gönczi egylete f. hó 7-én tartotta X-ik rendes közgyűlését Debreczenben, a városház nagy tanácstermében. Gazdag tárgyszorzat, csekély érdeklődés, bizonyos nyomott hangulat, mely még a vita hevében sem engedte fel, ezek jellemzik a gyűlés lefolyását. Kovács Lajos elnök, mint rendesen, ugy ez alkalommal magvas, lendületes értekezéssel nyitotta meg a gyűlést. Megnyitójában összehasonlította

26 krajczár 1 liter ujkerti bor.

A Markus Jenő „Dreher-féle” sör és bor csarnokában igen olcsó választékos étel az utcai helyiségben, vasárnap este katonazene. Szabad bemenet.

SZINHÁZ.**A hét műsora.**

Szerdán, okt. 9-én, „B” bérletben: Faust. Tragédia 5 felvonásban. Irta: Goethe. Fordította: Dr. Doczy Lajos.

Csütörtökön, okt. 10-én „C” bérletben: Szép H-lena. Operette 3 felvonásban.

Pénteken, okt. 12-én „A” bérletben, újdonságul először: A tartalékos ferj. Bohózat 3 felvonásban. Irta: dr. Guthi Soma és Rakosi Viktor.

Szombaton, okt. 12-én „B” bérletben másodsor: A tartalékos ferj.

Vasárnap, okt. 13-án, delután 3 órakor Kuruzlurfang. Énekes színmű 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerlette: ifj. Bokor József;

Este fel 8 órakor bérletszűnetben: A vízözön. Vig színmű énekekkel és tánczokkal 5 felvonásban. Irta: Csepreghy Ferencz. Zenéjét szerlette: Puks Ferencz.

Boszorkányvár.

Ezt a régi, kitűnő operettet elevenítette fel tegnap a színház. Kar volt ezt tennie, mert színikbe juttatta a legutóbbi Boszorkányvár előadást, mikor is Réthy Laura vendégszerepelt nálunk. Milyen kiábrándulás. Az akkori Boszorkányvár előadása kitűnő, egybevágó volt s Réthy lelkesezése magával ragadta a közönséget, a tegnapi vontatott, unalmas volt. Hiányzott a színpadról a lelkesezés, az összjáték. Reviczki Etel az új koloratur énekesnő, tegnap lépett fel másodízben. Sajnos, amit már egy ízben elmondottunk a kisasszonyról, azt most is fen kell tartanunk. Olyan rosszul énekelni oly hamisan Coraliét nem igen hallottuk mint tegnap este Reviczkitől. Az új primadonna nem nyerte meg tegnap sem a közönség tetszését. A szereplők közül Komlósi Emma vált ki, ki Verust játszotta. Pajzán, eleven volt s oly szépen énekelt, hogy minden énekszámát megújraztak. Karaes kitűnően volt disponálva, úgy szinten jól énekelt s játszott Szekely Gyula is. Bardos a neki való szerepben megállta helyét. Az összjáték a kar folytonos ingadozása miatt nagyon is hiányos volt. (I. j.)

IRODALOM.**Az emberekhez panasza járni.**

Az emberekhez panasza járni,
Feltárni egy-egy sebet,
A szememen csilló könyvekből
Mutatni egy-egy keveset.

Keresni gyököt, hogy adják,
Adják meg napi kenyerem,
Értök dobogó szívem' én míg
Sóhajba, dalba lehelem.

Ez szerepem, ez a költő...
Jobb volna pedig, mint a vad,
Bujdosva, felve meglapulni
Komor, magános any alatt.

Komor, magány, hozzád kiáltok!
Adj te nekem, adj új hazát,
Gyógyítsd meg, mit az emberek nem,
Gyógyítsd meg lelkeim bánatát!

Lantos István.

Tanárok és tanítók zsebnaptára.

A közép és polgári iskolai tanárok alig nélkülözhetik azt a zsebnaptárt, a mely a Könyve Nándor tanár szerkesztésében — Tanári zsebnaptár ezímen jelent meg és az előadó tanároknak, osztályvezetőknek ügyesen beosztott rovataiban oly könnyítést nyújt a napi teendőik ellátásánál, hogy méltán tartjuk a legügyesebben szerkesztett tanári zsebnaptárnak és nélkülözhetetlennek. Ezen kívül magában foglalja a közepiskolai tanterveket és a közép és polgári iskolai tanárok ezimtarát rangsor szerint. Ára bekötve L. K. 60 f. — A néptanítók számára Ember János székesfővárosi kir. s. tanfelügyelő Néptanítók Zsebnaptára jelent meg XIII. évfolyamban. A tanítóknak jó ismerőse ez a kis vademecum, amely ezuttal új köntösben izlésre valló kiállításban köszöntött bñ az új tanévre. Olyan olcsó árért, — mindössze 1 korona — mint ez a zsebkönyv, egyetlen kiadó sem produkált még hasonló dolgot, a mi elterjedtségét kétségtelenül fokozza. A naptarak Lévai Mór kiadóhivatalában jelentek meg Ugyvart, de minden könyvkereskedésben is kaphatók.

Az állatok világa.

Abból az európai hírű s mindenütt megbecsült munkából, melyet Brehm Alfréd írt s melynek magyar kiadása az „Állatok világa” címmel most jelent meg, a 36. füzet is elhagyta a sajtót. Ebben a gondosan illusztrált füzetben, melyhez a kiadó czég fekete nyomatu műlapot csatolt, a hódtélék ismertetése veszi kezdetét. A nagy megfigyelő tehetséggel bíró szerző az általános ismertetés után a közönséges hódról mond el érdekes dolgokat, hogy azután a pele felekkel foglalkozzék, amelyek közül a nagy pele, az erdei pele, a mogyorós pele s a kenfi pele ismertetésével foglalkozzék. Ha megemlítjük, hogy a szövegrajzok kitűnők és hogy a fekete nyomatu műlap a vízumalaczkokat ábrázolja, rövid jelentésünket be is végezhetjük, hozzá adva, hogy az Állatok világának egy-egy füzeté 80 fillerbe kerül és hogy a füzetek úgy az irodalmi vállalat kiadóhivatalában (váci körút 78) mint minden jobb könyvkereskedésben megszerezhetők.

„A Vasárnapi Ujság”

október 6-iki száma 26 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Az orosz ezári pár Franciaországban” (Képpel: Az orosz ezári pár partraszállása Dunckerqueben.) — Költemények: „Őszi ének” Szabolcska Mihálytól; „Szegény vagyok.” G. Diószeghy Mórtól. — Regénytár: „Az új hajtások.” Regény. Irta: Gyarmathy Zsigáné (Goró Lajos rajzaival.) — „A jövő világából” Fantasztikus regény. Irta Selonszkij N. N orosz eredetiből fordította Ambrozovics Dezső, (képekkel.) — „Hozomány nélkül.” Elbeszélés. Irta Vért-si Arnold. — „II. Viktor Emanuel Király nevelése” az olasz király ifjúkori arcképeivel. — „A francia nagy hadgyakorlatokról” (képekkel Jonon és társai eredeti fényképfelvételei után. — Klubok.” Tarczaczik — „József Ágost főherceg a nagysurányi vízlaversenyen” (képekkel Balazs fényképei után) „Választás napján” karcolat (Budapest főváros orsz. képviselőinek arcképeivel és választási jelenetek rajzaival) Goró Lajostól. — „A Wenckheim szobor leleplezése Kishéren” (képekkel az ünnepélyről, közük a miniszterek és notabilitások csoportja a ménlovak bemutatásánál.) — Irodalom és Művészet, Közintézetek és Egyletek, Sakkjáték, Képtá-

lány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Politikai Újdonságokkal” és „Világkrónikával” együtt hat korona. Megrendelhető Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker. Egyetem-utca 4 sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, legolcsóbb újság a magyar nép számára, falévre két korona negyven fillér.

Színházi előadás rendőri fedezet mellett.**(Detektívek a kulisszák mögött)**

Karzag Vilmosnak, a debreczeni származású ironak igazgatása aitt álló Theater an der Wien nevű bécsi színházban nagy feltűnést keltő esemény történt, amely pártalanul áll a bécsi színészet történetében. Egy fiatal bécsi tenorista, aki a Kopácsy Juliska férjének a színházban vendég szerepelt, rendőri felügyelet alatt játszott le ez este egész szerepét.

A tenoristát ugyanis előadás előtt elfogták s csak a skandalum elkerülése végett engedte meg a rendőrség, hogy a tenorista lejátssza szerepét, az előadás alatt azonban a színésznek minden mozdulatát detektívek kísérték figyelemmel.

Az eset részletei a következők:

A Theater an der Wienben ma este a Hoffmann meséit játszotta egy bécsi vendégszereplő társaság, a Wiener Gastspiel Ensemble. A társaság fiatal tenoristája Meiszter Karoly, aki ketézzel ezelőtt a bécsi Karl Theater hez szerződött három évi cikklusra a szerződést azonban egy év múlva már megszegte, kilépett a Karl Theater kötelékéből, és elszereződött a Gastspiel Ensemble-hez, amely teien Orosz országban, nyaron pedig Bécsben szokott vendégszerepelni.

A Karl-theater igazgatósága beperelte Meisztert a vinkulumért, de a pénzt nem tudta a tenoristán behajtani. A színház ügyvédje értesülvén arról, hogy az adós Meiszter Oroszországból hazaérkezett, ma délelőtt az ügyészhez ment, ahol Meiszter elfogatását kérte. Az ügyész az ügyvéd kérelmére a tenorista ellen ma délután tényleg kiadta az elfogatási parancsot.

Este, mikor Meiszter a színházba akart menni, előlépett két detektív s a színészt letartóztatták, kijelentvén, hogy utasításuk értelmében csak azon esetben bocsájthatják szabadon, ha 10.000 koronát azonnal lefizet.

Meiszter protestált az elfogatás ellen, kijelentette, hogy fizetni nem képes.

A színház igazgatójának intervencziójára, nehogy a dologból skandalum legyen, az ügyész engedélyt adott arra, hogy Meiszter rendőri felügyelet alatt játszsa el szerepét. Két detektívet helyeztek el a kulisszák mögé s ezek figyelemmel kísérték Meiszter minden mozdulatát s a jelenései bevégeztével követték öltözőjébe, majd megint vissza a színpadra.

Mikor a Karl-theater igazgatója értesült Meiszter elfogatásáról s meghallotta azt is, hogy az előadás tartamára szabadon bocsátották, megjelent a színháznál s követelte, hogy Meisztert azonnal vigyék az ügyészhez börtönébe. Addig könyörögtek mégis az igazgatónak, hogy engedett, s Meiszter végig játszotta szerepét, az előadás végeztével azonban bekisérték az ügyészhez börtönébe.

A kedélyes Bécsben elég kedélyes az élet.

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Erekmann-Chatriantól.)

Fordította: **Ifjabb Móríz Pál** 53.

Én is megutáltam már a kaszárnya életet, mindamellett nem kívántam a sorukat. Az egyik nap azonban az öreg Tardieu törzsrósvos, mikor a körsétáját végezte, így szólt hozzám.

— Fiam, a karja talán meg is erősödött. Nézzük csak. Emelje csak. Jól van. Jól van!

A másnapi soraközönál egy nagy terembe vezettek be. Itt aztán volt ruhanemű, háti málhatáska, töltenytáska, meg bakkancs, de még mennyi. Adtak puskát is meg két csomag töltenyt. Együttal megparancsolták, hogy vonuljak be az ezredhez, a 6-ik ezredhez, mely akkor az Elba melletti Gauernitz-nál feküdt. Valami tizenketten-tizenötven verődünk össze egy csapatba. A csapat parancsnokául bizonyos nevezetű Poitevin számvevőt rendeltek ki, a 2-dik ezredbeli vén altisztet.

Utközben jobbra balra maradoztak tölünk a legények, már kinek melyik irányban feküdt a csapatja. Azonban Poitevin, négy gyalog katona és én együtt maradtunk, egész Gauernitz faluig együtt mentünk.

XVII.

Igy ballagtunk hát a wurzeni országúton. Megpakolva, felfegyverkezve. Mondhatom, busan bandukoltunk. Az eső egyre ömölt. A víz a csákoról lefutott a nyakunkba. Hullott a sárga levél. A szél csavargatta a nyárfákat. A hulló levelek a táközeledtét jelezték, szomorú az ilyen utazás.

Időnként falut értünk. Az is egyforma volt mind. Csűrök, trágya dombok, sövényvel bekerített kertek minden faluban. A nők a kis homályos ablakokon keresztül kukucskáltak ki reánk. Egyik-másik kutya reánk vonított. A ház ajtó előtt fát vágott egy ember, a kutyaugatásra felegyenesedett. Megfordult, úgy nézett utánunk. Mi pedig sárosan, lucskosan marsoltunk tovább. A falu végén ismét előttünk nyújtózkodott a végtelennél látszó országút. A letakart tarló fölött szürke, nehéz felhők borongtak. Nehány sovány holló felriadt előlünk. A fekete madarak melankólikusan rikoltozva szállottak odább.

Micsoda szomorú kép az ilyen, különösen a közelgő télre gondolva, amikor majd hó borítja el a mezőt, az erdőt, a szabadban kint táborozó katonát. Hallgatva bandukoltunk, csak Poitevin, az öreg altiszt, motyogott, kotyogott időnként. Vén sárgaarcú ráncos katona volt. Az arca már egész beesett, hanem annál jobban pirosodott a sok pálinkától az orra. Araszos hosszú bajszát belepte a vénség dere. Választékosan beszélt, kerülte a kaszárnyás kifejezéseket. Amikor erősebben neki csaperedett az eső, az öreg csak kacagott:

— Igen . . . Poitevin . . . Igen . . .

Most megtanulod a keztyübe füttyölést! Majd midőn ez a vén iszákos megsejtette, hogy még néhány garast őrizgetek, hozzám szegődött és egyre azt locsogta: — Fiam, ha nehéz a borjuja, adja ide, én szívesen viszem. Köszönöm a nagylelkűségét.

Nem szeretem az iszákos embereket, akik minden faluban csak a kocsma célgért keresik, mégis midőn az egyik faluban így sóhajtott az öreg: „de lelket öntene most belém egy pohár itóka“, nem tudtam magam visszatartani, fizettem az öregnek

némi kis italt. Nohát ettől fogva meg teljesen hozzám szegődött.

Közeledtünk Wurzenhez, de patakzott az eső. Poitevin, az öreg Furier, már valami huszadszor kiálthatta.

— Igen Poitevin . . . Ez osztán az élet . . . No most megtanulsz keztyübe füttyülni?

— Fiam barátom ez nem példaszó. Ez régi emlék, ha jól érzem magamat, akkor mindig eszembe jut. Majd rövid szünet mulva így folytatta: E már régi történet. Mikor 1806-ban Rouenben diákoskodtam, sok más diák cimboráimmal kifüttyültünk egy szindarabot. A nézők egyrésze velünk füttyült, a másik része tapsolt. A nőta vége az lett, hogy birokra keltünk és hogy a rendőrség becsukott bennünket. Mikor a császár az esetről értesült, így szólt:

— No ha ezek a fickók olyan verekedős fajták, puskát a vállukra, borjut a hátukra, az én ezredeimben mindig kedvük szerint verekedhetnek. Amit a császár mondott, megtörtént, besoroztak mindnyájunkat. Senki sem mert ez ellen mukkani Hallgatva szenvedtek az apáink, az anyáink is. Pedig az apám rövidesen az előtt drágán megfizetett helyettes is állított a helyemre. Azonban a császár tréfalkozós kedvében volt . . . Sokan öltök fogtyúig emlegették ezt a tréfát. Mert közlünk husz vagy harmincz nyomorultul pusztult el. Mások elre szegesedtek, holott a szülőföldön köztiszteltek örvendő hívatást tölthettek volna be, mint orvosok, bírók, ügyvédek. Nő hát nem jó tréfa volt?

Osztán reám sunyított az öreg. Felkaczagott. Elgondolkozott. Amíg Gauernitz-ot elértük még kétszer vagy háromszor fizettem egy kis italt ennek a szegény ördögnek.

Esti öt óratájt bizonyos Riesa községet értük. Balról a mezőségen régi malom tűnt a szemünkbe, erre felé gyalogos ut is vezetett. Hogy célunkat hamarabb elérjük, mi is erre az ösvényre csaptunk át. A malom mintegy 200 lépés távolságra esett tölünk. Onnét felül óriási rikoltozás, kiáltozás hallatszott. Ugyancsak ekkor a kerten keresztül ket nő rohant ki. Egy öreg és egy fiatalabb asszony, magukkal vonzólták a gyermekeket is. Ekkor láttuk, hogy a malmot a mi katonáink környékezték. Egyik rész a lisztes zsákokat hordta ki a malomból, mások a pincéből kis hordócskákat czepeleltek fel. Sietve pakolódtak egy talyigára. A teheneket, a lovat is kivezették az istállóból. Egy vén német az ajtóból emelgette az ég felé a kezét, öt vagy hat zsvány szorongatta a halott halovány molnárt.

Még ma is szemem előtt lebeg e kép. A malom a vizesatornával. A mi tábori sapkás katonáink, mint az igazi banditák. A jajveszékélő öreg. Az ugrándozó tehenek, borjuk, melyeket szurony szurásokkal szutyongattak a katonák a menésre! . . . Mintha csak ma is magam előtt látnék mindent.

— No nézd, szólt az öreg Poitevin, ezek meg fosztogatnak . . . Nem messze lehet a hadsereg

Folyt köv.

Szerkesztői üzenetek.

V. S. Levelező lapját megkaptam. Regényét legyen szives legjobb belátása szerint értékesíteni.

Lóna Nem közölhetem. Mást várok, úgy értem ugyanis, hogy öntől várok mást. Pl. a pusztáról valami erőteljes magyar leírást. A bájos Lónát és társait pedig engedjük át az önk. körök koszorozott fiatal poétáinak; fiatal barátainknak való téma ez.

Emlékezés. Hazafias érzelmeit dicsérem. Úgyesen, lendületesen van megírva a dicsőítő szép cikkek az aradi vértanúinkról. Sajnálom, hogy egyéb aktuális cikkek miatt kimaradt, most már nem használhatom.

M. á. vasutak menetrendje 1901. máj. hó 1 től.

Debreczenből indul:

		6. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4 16
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	9 01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12 36
Budapest—Nagyvárad felé	este	10 27
P.-Ladány—Nagyv. minden kedden	déli	12 —
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este	8 10
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	8 56
Szatmár—M.-Sziget felé	este	7 58
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	2 56
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	d. u.	12 17
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	este	6 46
Csak Szatmárig	reg.	5 10
Miskolcz—Kassa felé	reg.	8 22
Miskolcz—Kassa felé	este	6 58
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u.	4 01
	m. áll. v.-tól	reg. 5 28
	vásártérről	reg. 5 51
H.-Böszörmény—	m. áll. v.-tól	d. u. 4 06
B.-Sz.-Mihály felé	vásártérről	d. u. 4 15
	m. áll. v.-tól	d. e. 11 20
	vásártérről	d. e. 11 29
Füzes-Abony felé	m. á. v.-tól	reg. 4 42
Füzes-Abony felé vásártérről	reg.	5 —
Ohat-Kócs—Polgár felé	m. á. v.-tól	d. v. 4 21
Ohat-Kócs—Polgár felé	vásártérről	d. u. 4 31
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	9 35
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4 31

Budapestre érkezik:

A reggel 9 ó. 01 p.-kor induló gy.-v.	d. u.	1 40
A déli 12 ó. 36 p.-kor induló sz.-v.	este	8 50
Az este 10 ó. 27 p.-kor induló sz.-v.	reg.	5 15
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy.-v.	este	9 40

Budapestről—Debreczenbe indul:

A d. e. 11 ó. 44 p.-kor érkező gy.-v.	reg.	6 50
A d. u. 3 ó. 36 p.-kor érkező sz.-v.	reg.	8 30
Az este 6 ó. 50 p.-kor érkező gy.-v.	d. u.	2 00
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező sz.-v.	este	7 05
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező sz.-v.	(P.-Ladányig gy.-v. átszállással)	este 9 15

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől gy.-v.	d. e.	11 44
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	3 36
Budapest—Nagyvárad felől gy.-v.	este	6 36
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel	0 33
Budapest felől	reg.	12 41
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reg.	5 03
M.-Sziget—Szatmár felől	reg.	7 32
" " " "	d. u.	12 16
" " " " gy.-v.	d. u.	3 55
M.-Sziget—Szatmár felől	este	10 12
Csak Szatmárról	este	6 45
" " " " (gyorsv.)	este	8 46
Kassa—Miskolcz felől	reg.	8 07
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	déli	12 07
Kassa—Miskolcz felől	este	7 53
	vásártérre	reg. 8 03
	máv.-hoz	reg. 8 17
B.-Sz.-Mihály —	vásártérre	este 6 14
H.-Böszörm. felől	máv.-hoz	este 6 35
	vásártérre	d. u. 3 21
	máv.-hoz	d. u. 3 30
F.-Abony felől vásártérre	d. u.	5 28
" " " " m. á. vhoz	d. u.	5 45
Ohat Kócs Polgár felől vásártérre	reg.	7 42
" " " " m. ávhoz	reg.	8 —
Derecske N. Léta felől	reg.	7 18
" " " "	d. u.	3 12

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Elköltözés végett 2 szoba butor és konyha berendezés, valamint egy jó karban lévő Singer varrógép azonnal olcsón eladó. Csapó u. 69. első lakás.

Kiadó a Ranunkel házban egy 2-od emeleti 4 szobából és hozzá tartozókból álló vízvezetékkel ellátott kényelmes lakás ugyiszintén egy 1. othelyiség is.

Kiadó butorozott szoba egy vagy két személynek Piac-u. 31 sz.

2439 k.
1901

Árverési hirdetmény.

H.-Hadház község tulajdonát képező 8 korcsma külön-külön az 1902 é. jan. 1-től 1904. évi december hó 31-ig terjedő 3 évre **f. é. okt. 20-án d. e. 10 órakor** a község házában nyilvános árverésen használatba adatik. Az árverési feltételek H.-Hadház község házában a közigazgatási irodában megtekinthetők.

H.-Hadház, 1901. okt. 6.

Bajdor János Csapó László
jegyző. főbíró.

Cséplőgép részek,
Lendkerekek (különböző nagyságban)
manometer (fesz mérő),
egészen új.

Ajtók, ablakrácsok, csatornarácsok,
más építkezéshez való
vastárgyak
különböző **kovácsszerszám:**
Satuk, üllök, fújtató, vasesztergapad
szerszámacezél
kompozíció.

Kijavított
takarék tüzhelyek,
igen mérsékelt árban kaphatók
KLEIN JAKAB
őcska vasüzletében, főtűzsdé udvar.
Őcska vas és fémek a legmagasabb árban veszek
Teljesen kijavított

vetőgépek
13. 15. 17. és 21 soros
feltűnő olcsó árban, — előnyös
fizetési feltételek mellett.

Csak valódi remek

perzsa és smyrna szőnyegek
bámulatos olcsón kaphatók

a Keleti áruházban

Piac-utca 19. — (Ranunkel ház.)

Gyönyörű **török párnák** 2.50-től
feljebb. **Hárem czipó** 1.20.

Csak míg a készlet tart.

1553/1901.

Árverési hirdetmény.

A debreczei kir. bírósnak V. 2631/2 sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Bäcker Rudolf részére Fehér Sándor depr. lakostól 71 kor. 10 fl. tőke, ennek 1901. évi jul. 1-től számítandó 6% kamatai s eddig összesen 22 korona 30 fill. perkoltséggal együtt 1901. szept. 23-án bíróság felülfoglalt és 701 koronára becsült lovak, butorok és egyebekből álló ingóságok **1901. évi okt. hó 24-én délelőtt 9 órakor** kezdetét veendő és Hunyadi-utca 11 sz. a. megtartandó nyilvános bírói árverésen a legelőbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsárán alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1901. évi október hó 7-én.

Sugár Gyula,
bírói kiküldött.

36 kr.

1 liter kitűnő ízű

homoki rizling bor

Kontsek Géznál

DEBRECZEN, Kossuth-utca.

10 koronaért Gené arany Plaque remontoir óra

egyedüli galvánilag 14 karátos arannyal erősített díszóra, amelyet mindenki 100 K. becsül. Tényleg azonban felugró fedéllel, vésséssel, tartósság és pontos járásra nézve 5 évi kezességgel, csak 10 K. az ára, horgonyművel, repaszírozva, 3 fedéllel 14 K. Valódi ezüst remontoir 15 kőre, 3 nehézdúsan vésett fedéllel, elismert kitűnő óra, különösen erős 16 K. hölgyeknek 14 K. Nikélóra legjobb készítmény 7 K. 50 fill. Divatos kiváló elegáns arany Plaque-láncz urak és hölgyek részére 4 K.

RUNDBACH M., Bécs, IX., Berggasse 3.

Uj női

és gyermek kalap divatterem.

Van szerencsém a t. hölgyek szives tudomására juttatni, hogy a helybeli piacon **Fő utca 42 sz.** (Biederman palota I. em.)

női és gyermekkalap divattermet

nyitottam.

Tanulmányaimat a külföld legelőkelőbb forrásaiból merítettem, modeljeimet Páris és Bécs elsőrangú helyein szereztem be, úgy hogy a legmagasabb igényeket kielégíthetni képes vagyok.

Mintakalapokat kívánatra házhoz is, szállítok.

Magamat nagybecsű kegyeibe ajánlva, vagyok

mély tisztelettel

PROPPER ILONA

Fő-utca 42. sz. Biedermann palota I. em.

Szabadalmazott drótüveg

Legjobb és legmodernebb üvegezési anyag

felső világítások, oldalablakok, udvarok, gépműhelyek, pályaudvarok, raktárak, erkélyek, világos rekeszek és mindenféle oly zárt helyek részére, melyek világosságára súlyt fektetünk, továbbá jelző tábláknak stb. stb. Előállítatik 2-5 mtr. nagyságig 4 mm-től 30 mm. vastagságban.

Előnyei: A lehető legnagyobb törési biztonság, eddig el nem ért ellenállási képesség, a legmagasabb fokú tűzbiztonság, kitűnő átlátszóság, könnyű tisztítás és a vas szerelvények mellőzhetése, stb. stb.

Nagymennyiségben és a legjobb eredménnyel használják az állami és magánépítkezéseknél és igen sok vasutnál a bel és külföldön.

Védőhüvelyek drótüvegből

vizállást mutató üvegek részére, gőzgépeknél és mozdonyoknál

Átlátszó, kemény üvegtüvelvény, padló lemezek sima, vagy mintázott felülettel, fehér, vagy fel fehér színben, dróbtéttel, vagy anélkül.

Üveg-fedőcserepek és üvegtáblák.

félfehér és fehérszínben, dróbtéttel vagy anélkül különböző alakokban és nagyságban.

Aktien-Gesellschaft für Glasindustrie

vorn. Friedr. Siemens.

Nousattel bei Elbogen (Böhmen).

Gyárt még: Palackokat mindenféle alakban, üveg-elzárókat, üvegtüvelvényeket, sajtoltüvegeket; dísz-üvegeket, üveghengereket és szabadalm. üvegtüvelvényeket stb.

14 karát. arany gyűrűk 2 K.

hölgyeknek és uraknak, val. ezüsttel erősítve. Mind gyűrű hivat. jelzéssel. Husz. évi tartósságáért kezesség. Gyönyör. csillogó művészies gyémántokkal és szín. kövekkel 2 K. erősebb 3 K. Nászgyűrűk 2.25 K. (Pap) szel. ujjmérték kéretik.)

Érdekes újdonság.

Hangverseny-Piston-Accordeon

nagy feltűnést kelt, szolid szerkezete gyártása valam. olcsó ára miatt, mindkét ismerős nélkül mindenki eljátszhatja a leg szebb tánczenét, indulókat, melódákat és hangszereket 28 hangja van gyöny. basszus kísérettel 5 K. Képes arjegyzék ingy. kapható.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.